herpy

KAMÆLEONER

Globe-horned Chameleon

Calumma globifer

Calumma globifer er en stor, rolig og sky kamæleon fra de sidste rester af regnskov i det centrale højland på Madagaskar. Den bliver 30-40 cm, og hannen bærer to kuglerunde knopper på snuden, som har givet arten dens navn. Arten er truet i naturen, kræver kølig og fugtig luft med god ventilation og er kun for den meget erfarne holder.

Familie: Chamaeleonidae Tidligere navn: *Chamaeleon globifer; Chamaeleo globifer; Calumma globiferum*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**30-40 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**4-8 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Regnskov og bjergskov**
Sværhedsgrad	**Ekspert**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 60 × 120 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**20-25 °C**
Hotspot	**25-27 °C**
Temperatur, nat	**15-18 °C**
Luftfugtighed	**50-100 %**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**25 æg**
Inkubation	**540 dage** ved 20-22 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Truet (EN)**

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B (forordning 338/97), som alle kamæleoner af slægten *Calumma*. Handel over grænser kræver CITES- og EU-dokumenter, som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø efter bekendtgørelse nr. 1588 af 9.12.2024. Kamæleoner er ikke omfattet af den danske forbudsliste for private (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015). Spørg sælger om dokumentation for dyrets herkomst.

Om arten

Calumma globifer er en stor kamæleon af slægten *Calumma*. Voksne dyr bliver 30-40 cm lange, halen medregnet. Hannen har to små, kuglerunde knopper på snuden, som er opstået ved, at to kamme foran på snuden smelter sammen. Det er dem, artsnavnet hentyder til (latin *globus*, kugle). Hos hunnen er knopperne meget små. Hannen har desuden en bredere halerod end hunnen og et gulhvidt mønster på struben.

Hjelmen er stor og lav og har små lapper bagtil, på omkring en millimeter. Der er ingen kam under struben eller på bugen, og rygkammen er højst antydet med få, let forstørrede, kegleformede skæl. Grundfarven er grøn til gulgrøn, ofte med en lys, flødefarvet stribe langs siden, som bliver sort ved stress. Fine røde eller brune streger kan træde frem i huden mellem skællene.

Navnet staves også *C. globiferum* i en del litteratur fra 2000'erne; den korrekte form er *globifer*.

Udbredelse og levested

Calumma globifer findes kun i de resterende skove i det centrale højland på Madagaskar. Den lever øst for Antananarivo omkring Mandraka og nord for hovedstaden i skovene ved Anjozorobe. Begge steder er skoven truet af svedjebrug og næsten uden beskyttelse og skrumper hvert år. Derfor er arten vurderet som truet.

Arten har efter alt at dømme ingen eksportkvote fra Madagaskar, så lovligt udførte dyr fra naturen er næppe i handlen.

> **Oprindelig udbredelse:** Madagaskar.

LEVESTED

Arten lever i regnskoven og i skovbrynene i 700-1.300 m højde. Den foretrækker de sidste stykker uberørt skov med gamle, store træer og kraftige grene og sidder oftest højt oppe i kronerne, på mosdækkede grene og slyngplanter, eller i hvert fald over hovedhøjde. Kun ved Mandraka findes den i sekundær vegetation, og her er det en følge af, at den omgivende skov bliver ryddet.

Klimaet er køligt og fugtigt hele året. Dagens højeste temperatur ligger på 25-27 °C i regntiden og falder til omkring 23 °C midt i tørtiden fra juni til august. Om natten er der 18-20 °C i regntiden og ned til 15 °C i tørtiden. Der falder regn mindst hver anden dag året rundt, og luftfugtigheden er høj hele året. Natten er altid mærkbart kølig.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 60 × 60 × 120 cm (længde × bredde × højde), og højere og større er bedre. Højden er vigtig, for dyret sidder højt i buskadset og skal kunne søge mellem varme øverst og skygge og kølighed lavere nede. Tallene til terrariet, temperaturen, fugten, UVB-lyset og foderet er lånt fra *Calumma brevicorne*, som lever i tilsvarende højlandsskov. Til *C. globifer* findes der ingen egne tal.

Vælg et net- eller hybridterrarie med så god ventilation, at alle grene og blade tørrer helt, inden natten. Stillestående luft i et lukket glasterrarie giver skimmel og luftvejsinfektioner. Plant tæt i de midterste lag, så dyret kan sidde skjult og skærmet mod lyset ovenfra, og lad den øverste solgren stå fri. Brug vandrette grene, som dyrets fødder kan gribe godt om. Den nederste del kan holdes åben for nem rengøring. Brug ikke løs bund, som dyret kan sluge.

Arten holdes enkeltvis. Hanner må ikke kunne se hinanden.

Læs mere: Lys og UVB

TEMPERATUR

Dagtemperaturen skal være 20-25 °C. På den øverste solgren må der være 25-27 °C, men ikke højere, for arten kommer fra køligt højland og tåler varme dårligt. Natten skal være 5-10 °C køligere, omkring 15-18 °C, altså et tydeligt fald hver nat.

Brug en blid varmelampe højt oppe og kontrollér temperaturen på grenen med et IR-termometer. Overophedning er farligere end for lidt varme.

Efterlign gerne den kølige tørtid fra april til oktober med lidt lavere temperaturer, især om natten, hvor 15 °C er passende.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være høj, op mod 80-100 % om natten og omkring 50 % om dagen. Det er afgørende, at fugten kombineres med god luftbevægelse, så grene og bladoverflader tørrer ud i løbet af dagen.

Sørg for dryp eller regn flere gange om dagen i korte perioder på 1-2 minutter, så dråberne står på bladene. Dyret drikker dråberne fra bladene og vil ikke drikke fra en skål. En kort regnbyge sidst på eftermiddagen efterligner det daglige regnvejr. Brug ikke vedvarende våd luft; det er en vigtig årsag til sygdom.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og skal have klart dagslys 12 timer i døgnet fra et kraftigt T5 HO-rør eller en kraftig LED-lampe over terrariets længde.

UVB er nødvendig. Arten regnes til Ferguson-zone 2, hvor dyrene mest holder sig i skygge og kun af og til tager lidt sol. Sigt mod et UV-indeks på omkring 3 på solgrenen og lavere i resten af terrariet, så dyret kan trække ned i skygge. Kontrollér med en UV-måler, og skift røret efter producentens anvisning, fordi effekten falder med alderen.

FODER

C. globifer æder insekter: fårekyllinger, kakerlakker, græshopper og vandrende pinde, og bananfluer til de mindste. Foderdyrene skal være af passende størrelse.

Unger og hunner før og efter æglægning fodres hver dag med så meget, de vil æde. Voksne dyr får hver anden dag 3-4 mellemstore fårekyllinger eller en tilsvarende mængde. Mange kamæleoner tager ikke foder fra en skål; giv det med pincet, eller lad dyret jage de levende foderdyr i terrariet.

Foderinsekterne skal selv være fodret med grønt og korn. Drys kalk på foderet, og giv kalk med D3 og multivitamin sparsomt efter en fast plan.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er sky og stille og forholdsvis fredelig over for artsfæller. Hanner må alligevel ikke holdes sammen eller kunne se hinanden.

Undgå håndtering. Giv et nyt dyr to uger i fred. Stress viser sig som mørke farver og en sort sidestribe.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen kendes på de to knopper på snuden, den bredere halerod og det gulhvide mønster på struben. Hunnen har næsten ingen knopper. Alder ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret.

PARRING

Parring i fangenskab er dårligt dokumenteret. Før hunnen til hannens terrarie under opsyn, og skil dyrene, hvis hunnen afviser, eller hannen bliver voldsom. Skil dem igen, når parringen er overstået.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger omkring 25 æg, som hos *Calumma brevicorne*, der lægger 20-30. Tid fra parring til lægning og antal kuld pr. år er ikke dokumenteret. Giv hunnen en dyb æglægningsbeholder med fugtig jord og sand, så hun kan grave. Hun er afkræftet bagefter og skal have nærende foder og kalk.

INKUBATION

Rugningen er næsten ikke beskrevet, og tallene her bygger på meget få data. Rugetiden er meget lang, omkring 540 dage. Æggene ruges ved 20-22 °C, afbrudt af to kølige hvilefaser ved omkring 16 °C, så forløbet bliver: varme, kølig fase, varme, kølig fase og en sidste varmefase. Hvor længe de kølige faser skal vare, er ikke dokumenteret. Brug en rugemaskine med streng kontrol af fugten.

OPDRÆT AF UNGER

Erfaringer med opdræt af unger er ikke dokumenteret. Som udgangspunkt skal hver unge holdes for sig i et tæt beplantet netterrarie med samme klima som de voksne og have små foderdyr, som bananfluer og små fårekyllinger, hver dag.

Sundhed og typiske fejl

Typiske problemer og fejl i pasningen:

- Dehydrering ved tør luft eller manglende dryp.
- Luftvejsinfektioner og skimmel ved stillestående, våd luft.
- Overophedning ved for kraftig varmekilde.
- Knoglesvind (MBD) ved for lidt UVB eller kalk.
- Parasitter og dårlig kondition hos dyr af usikker herkomst.
- Brandsår fra varmelampen.

Levetiden er ikke dokumenteret; boksens 4-8 år er et skøn.

Vej dyret jævnligt. Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret holder op med at æde, eller ved slaphed, mørk farve eller åndedrætsbesvær.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.